

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО КРЪСТЕВ С/У БЪЛГАРИЯ

(ЖАЛБА № 29802/02)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

24 юли 2008 г.

ВЛЯЗЛО В СИЛА НА

01/12/2008

Това решение ще стане окончателно при условията, определени в член 44 § 2 от Конвенцията. То може да претърпи поправки по формата.

По делото Кръстев с/у България ,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение) в състав от :

Пеер Лоренцен, *председател*,
Раит Марусте,
Карел Юнгвирт,
Володимир Буткевич,
Марк Вилижер,
Миряна Лазарова Трайковска,
Здравка Калайджиева, *съдии*,

и Клаудия Вестердик, *секретар на отделението*,
след обсъждане на заседание на състава на 1 юли 2008 г.,
постанови следното решение, прието на същата дата :

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№ 29802/02) срещу Република България, с която българският гражданин г-н Антон Емилов Кръстев („жалбоподателя“) е сезирал Съда на 16 юли 2002 г. на основание член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

1. Българското правителство („правителството“) се представлява от своя агент, г-жа Коцева, от Министерството на правосъдието.

2. На 11 декември 2006 г. Съдът обявява жалбата за частично недопустима и реши да съобщи мотивите по жалбата за продължителността на процедурата на Правителството. В съответствие с член 29 § 3 от Конвенцията, Съдът реши също да бъдат разгледани въпросите по допустимостта и съществото на жалбата едновременно.

ФАКТИЧЕСКАТА ОБСТАНОВКА**I. ФАКТИТЕ ПО СЛУЧАЯ**

3. Жалбоподателят е роден през 1951 г. и живее в София.

4. През 1979 г. той е осъден на десет години лишаване от свобода, за това, че с цел да засегне основните интереси на страната, организира дейности на група, под чужд контрол и участва в нея. Той излежава присъдата си от 1978 г. до 1987 г. През 1990 г. той подава молба за преглед на присъдата по реда на надзора. С решение от 9 юли 1990 г.,

Върховният съд приема искането и намалява присъдата му на пет години лишаване от свобода.

5. На 1 ноември 1995 г. заинтересованият сезира Софийски градски съд с иск за обезщетяване на вреди срещу прокуратура и Върховния касационен съд. Той иска възмездяване за понесени морални вреди поради осъждането и задържането му, както и обезщетение за пропуснати ползи, за сума равна на разликата между възнаграждението му по време на лишаването му от свобода и това, което би получил за същия период, ако би бил на свобода.

6. На 12 февруари 1996 г. по искане на жалбоподателя, съдът разпорежда три медицински експертизи на здравословното състояние на жалбоподателя и една счетоводна експертиза за определяне на размера на претърпените вреди.

7. През април 1996 г. по искане на жалбоподателя съдията, натоварен с делото, си прави отвод. Делото е поверено на друг съдия.

8. Заседанията на 16 декември 1996 г. и на 19 май 1997 г. са били отложени поради отсъствие на едно от вещите лица по медицинската експертиза.

9. Заседанието на 3 ноември 1997 г. е било отложено, за да се позволи на един от защитниците, който не бил изпратил свой представител, да се запознае с искане на жалбоподателя, целящо преразглеждане с оглед увеличаване на неговите претенции.

10. Заседанията на 16 март, 22 юни и 26 октомври 1998 г. са отложени, за да се позволи на жалбоподателя да се снабди с някои документи от архивите на затворническата администрация.

11. На 30 март 1999 г. по искане на жалбоподателя съдията си прави отвод и заседанието е отложено.

12. На заседанието от 1 юли 1999 г. жалбоподателят е поискал допълнение на счетоводната експертиза. Съдът отлага заседанието за 2 декември 1999 г., за да позволи на вещото лице да представи своето заключение.

13. Заседанието от 2 декември 1999 г. е отложено поради нередовно призоваване на един от защитниците.

14. Софийски градски съд провежда две други заседания на 16 март и 1 юни 2000 г.

15. Разглеждането на гражданското дело съвпада с един процес на галопираща инфлация, придружен с обезценяване на българската парична единица. През 1996 г. и 1997 г. официалният годишен лихвен процент, достигащ до 200%, не е бил в състояние да компенсира обезценката на българския лев. На 5 юли 1999 г. е въведена нова национална парична единица – нов български лев, като 1 нов лев /BGN/ се равнява на 1 000 стари лева /BLG/.

16. В хода на производството пред първата инстанция жалбоподателят на няколко пъти преразглежда исканията си, като ги

повишава. В крайна сметка, той ги изчислява на 70 000 лева за неимуществени вреди и на 3 668,77 лева за имуществени вреди.

17. С решение от 4 юли 2000 г. Софийски градски съд присъжда на жалбоподателя 5 000 лева (или около 2 556 евро (EUR) за неимуществени вреди. За имуществени вреди съдът отпуска на жалбоподателя равностойността на разликата между неговото възнаграждение по време на задържането му и възнаграждението, което би получавал за същия период по време на събитията, ако би бил на свобода: 6 453,93 лева. След като отчита обезценката на националната парична единица, съдът определя обезщетението за неимуществени вреди на 6,45 лева (или около 3,3 EUR). Двете страни обжалват решението.

18. С решение от 30 ноември 2000 г. Софийски апелативен съд потвърждава атакуваното решение. Двете страни обжалват пред касационния съд.

19. С решение от 24 януари 2002 г. Върховният касационен съд потвърждава атакуваното решение.

ПРАВНА ОБСТАНОВКА

I. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

20. Жалбоподателят претендира, че продължителността на процедурата не е била съобразена с принципа за „разумен срок”, както се предвижда в член 6 § 1 от Конвенцията. Тази разпоредба гласи следното:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право /.../ гледане на неговото дело в разумен срок от /.../ съд/.../.”

21. Той твърди, в частност, че срокът на разглеждане на гражданското дело на първа инстанция е преминал границите на разумен срок.

22. Правителството не е заело позиция по този въпрос.

A. Относно допустимостта

23. Съдът констатира, че мотивите по тази жалба не са явно неоснователни по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Съдът отбелязва освен това, че не намира никакъв друг мотив за недопустимост.

Б. По същество

24. Разглежданият период е започнал на 1 ноември 1995 г. и е приключил на 24 януари 2002 г. Така, че той е продължил почти шест години и три месеца за трите инстанции.

25. Съдът припомня, че разумният характер на продължителността на процедурата се оценява според условията по делото и по отношение на критериите на съдебната практика на Съда, в частност на сложността на делото, поведението на жалбоподателя и това на компетентните органи, както и от важността на жалбата за заинтересованите (виж, сред много други, *Frydlender c/y Франция* [GC], № 30979/96, § 43, ЕСПЧ 2000-VII).

26. Той отбелязва, че настоящото дело не е особено сложно. Всъщност, спорът се отнася до едно обезщетяване за вреди, претърпени вследствие на осъждането и задържането на жалбоподателя (параграф 6 по-горе). Макар и да е вярно, че съдилищата са разпоредили четири експертизи за определяне на размера на обезщетението, този факт, сам по себе си, не би могъл да доведе Съда до заключението, че делото е било сложно.

27. За сметка на това, Съдът подчертава важността на делото за жалбоподателя. Той е търсил да постигне обезщетение за последствия, които са резултат от частично отменено от съдилищата решение. В допълнение, жалбоподателят е бил силно заинтересован спорът, който го противопоставя на държавата, да бъде решен възможно най-бързо, поради галопиращата инфлация, която се вихри през този период в България (*Podbielski c/y Полша*, решение от 30 октомври 1998 г., Сборник с решения 1998-VIII, с. 3396, § 35).

28. Що се отнася до хода на гражданското производство, процедурата пред апелативната и касационната инстанции е продължила една година и шест месеца (параграфи 18 до 20 по-горе), Съдът приема, че тези две инстанции са доказали експедитивност при разглеждане на делото. За сметка на това, на Софийския градски съд са били необходими четири години и седем месеца, за да разгледа делото на първа инстанция (параграфи 6 до 18 по-горе). Така, че Съдът счита за необходимо да се разгледа по-отблизо протичането на процедурата и поведението на жалбоподателя и държавните институции през този период.

29. Съдът счита, че забавянето на производството, дължащо се на два отвода на съдии, поискани от жалбоподателя /параграфи 8 и 12 по-горе/, не може да му бъде вменено, тъй като заинтересованият е използвал едно от процесуалните си права и неговите искания са били приети от вътрешните правораздавателни органи. Въпреки това, Съдът констатира, че поведението на жалбоподателя е в основата на едно забавяне от една година в хода на гражданското производство. Три от

единадесетте заседания пред съда на първа инстанция са били отложени, за да му се позволи да представи доказателства в подкрепа на своите искания (параграф 11 по-горе). Той счита, че това не обяснява общата продължителност на въпросното производство.

30. След това, Съдът отбелязва, че първото заседание пред Софийски градски съд се е провело една година и един месец след подаването на иска за обезщетяване на вреди от жалбоподателя (параграфи 6 и 9 по-горе). Две заседания са били отложени, поради отсъствие на едно от вещите лица (параграф 9 по-горе), а задължение на съда е било да предприеме съответните мерки, за да осигури неговото присъствие. Едно друго заседание е било отложено, тъй като един от защитниците не е бил призован (параграф 14 по-горе). Освен това, Съдът отбелязва, че заседанията на съда на първа инстанция са се провеждали на интервали от няколко месеца (параграфи от 9 до 15 по-горе).

31. Съдът отбелязва, че правителството не е представило никакъв аргумент, който може да оправдае тези забавяния. В светлината на предходното, той заключава, че поведението на държавните органи е било в основата на удължаването на гражданското производство с около две години и два месеца.

32. В заключение, като има предвид особената значимост на делото и след като анализира поведението на жалбоподателя и държавните органи в рамките на това производство, Съдът счита, че продължителността е била прекомерна и не отговаря на изискването за „разумен срок“.

33. С оглед на това, налице е нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията.

II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 НА КОНВЕНЦИЯТА

34. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна. „

A. Вреди

35. Жалбоподателят претендира 1 200 000 лева за неимуществени вреди и 430 000 лева за имуществени вреди.

36. Правителството не заема позиция по този въпрос.

37. Съдът не забелязва причинно-следствена връзка между констатираното нарушаване и претендираните имуществени вреди и

отхвърля това искане. Въпреки това, Съдът счита, че жалбоподателят е претърпял определена неимуществена вреда. Произнасяйки се по справедливост, той му присъжда 500 EUR за неимуществени вреди.

Б. Разходи

38. Жалбоподателят претендира също 6 000 лева за разходи, извършени за представителство пред националните съдебни инстанции.

39. Правителството не заема позиция по този въпрос.

40. Според съдебната практика на Съда, един жалбоподател може да получи възстановяване на разходите си, когато може да се удостовери тяхната реална стойност, тяхната необходимост и разумния им размер. В случая, имайки предвид факта, че жалбоподателят не е представил никакъв документ в подкрепа на своите претенции, Съдът отхвърля това искане

В. Лихва за забава

41. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима по оплакването, основаващо се на член 6 § 1 от Конвенцията, относно прекомерната продължителност на производството;
2. *Приема*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията ;
3. *Приема*
 - а) че държавата-ответник следва да изплати на жалбоподателя, в срок от три месеца от влизане в сила на решението съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, сумата от 500 евро /петстотин евро/ за неимуществени вреди, както и всички суми, дължими като данъци и такси, като легова равностойност по курса, приложим в деня на плащането;
 - б) че от изтичането на горепосочения срок до изплащането на определените суми, върху тях ще се начислява проста лихва, равна на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, приложима през този срок, увеличена с три процентни пункта;

4. *Отхвърля* искането за справедливо обезщетение в останалата част.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 22 юли 2008 г.
съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия ВЕСТЕРДИК

Пеер ЛОРЕНЦЕН

Секретар

Председател